

Aan:

Autoriteit Consument & Markt (ACM)
T.a.v. Directie Energie, team regulering
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Zoetermeer, 22 december 2025

Betreft: Zienswijze op Consultatie vormgeving invoedingstarief (ACM/UIT/653658)

Geachte ACM,

Energy Storage NL (ESNL), de branchevereniging voor de energieopslagsector, heeft met veel interesse kennisgenomen van de voorgelegde vormgeving invoedingstarief. ESNL onderkent het doel van ACM om de stijgende kosten voor netverzwaring en congestiemanagement eerlijk te verdelen, en wijst daarbij op de unieke rol die energieopslag inneemt. De energietransitie is vergevorderd en het energiesysteem is haast onherkenbaar veranderd, terwijl de tarievenstructuur onveranderd is gebleven. ESNL deelt de mening van ACM dat het verstandig is om prikkels zodanig in te richten dat de voortgang van de energietransitie kan worden gewaarborgd. In Nederland zijn de tarieven voor netbeheer opvallend hoog ten opzichte van buurlanden. Zo zien we dat de ontwikkelingen in de industrie en de opslagsector stagneren als gevolg van de alsmaar stijgende netbeheertarieven en de aansluittermijnen die een veelvoud zijn van de wettelijke termijn. Tegelijkertijd hecht ESNL veel waarde aan de andere uitgangspunten van het kader dat de ACM hanteert voor de tariefstructuur, zijnde het bevorderen van systeemefficiëntie, transparantie en non-discriminatie. ESNL maakt zich zorgen dat de zware nadruk die de ACM in het huidige voorstel op kostenreflectiviteit legt, leidt tot een onvolledig beeld met een *verlaagde* systeemefficiëntie als reëel gevolg. In deze zienswijze geef ESNL haar visie op systeemefficiëntie en de positie die energieopslag daarin heeft. ESNL draagt graag bij aan de vormgeving van het invoedingstarief en is bereid om expertise in te brengen bij de verdere uitwerking van het definitieve besluit.

Systeemefficiëntie

Op zichzelf zijn de hoge netbeheerkosten een bedreiging voor de energietransitie. ACM zet in op een herverdeling van deze kosten, waarbij ook invoeders een deel voor hun rekening gaan nemen. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het belangrijk om naast de kosten voor uitbouw en instandhouding van het net, ook de kosten voor het garanderen van leveringszekerheid en tegengaan van netcongestie mee te wegen. De maatschappelijke kosten van netcongestie liggen aan de afnamekant, en zijn enorm hoog. Invoeding, zowel direct als in uitgestelde vorm via energieopslag, is per definitie ondersteunend aan het beperken van deze kosten.

Het transport- en distributiesysteem bestaat om de energievraag van afnemers op de meest efficiënte manier in te vullen via de merit-order. Daarbij zijn het de afnemers die behoefte hebben aan een gegarandeerde elektriciteitsvoorziening en bedrijfsschade lijden als de stroom uitvalt, terwijl opwek en uitgestelde opwek (via energieopslag) hooguit marktinkomsten mislopen. Netten zijn redundant uitgelegd ten behoeve van leveringszekerheid van afnemers en ondersteunende diensten zorgen dat storingen actief worden voorkomen. De kosten van een gegarandeerde elektriciteitsvoorziening moeten daarom zo veel mogelijk rechtstreeks bij de afnemers terecht komen, waarvoor deze kosten gemaakt worden. Dergelijke kosten bij (al dan niet uitgestelde) opwekkers neerleggen resulteert

hoofdzakelijk in het doorbelasten ervan in de biedstrategie – met een risico-opslag. Uiteindelijk is het vanuit het perspectief van systeemefficiëntie niet wenselijk om (uitgestelde) invoeders - c.q. afnamecongestie-verzachtende projecten - een prikkel te geven om minder in te voeden.

Hieruit volgt dat het tarief voor (uitgestelde) invoeding vanuit het perspectief van systeemefficiëntie zo beperkt mogelijk moet zijn. Wij verzoeken de ACM om een (bij voorkeur kwantitatieve) onderbouwing te geven voor de introductie van een invoedingstarief met systeemefficiëntie als uitgangspunt.

Mocht er een invoedingstarief komen dan is het vanuit systeemefficiëntieperspectief van belang dit tarief vergelijkbaar is met omliggende landen zodat Nederlandse opwekkers en opslag niet benadeeld worden ten opzichte van invoeders in buurlanden.

Maatschappelijke waarde van energieopslag

Energieopslag heeft een belangrijke rol om netcapaciteit en systeemefficiëntie te vergroten. Ook is energieopslag een essentieel onderdeel voor handhaving van balans op het net. Onderzoek toont aan dat netbeheerders dankzij de inzet van batterijen in 2035 €400 miljoen per jaar kunnen besparen op onbalanskosten en back-upvermogen¹. De tarieven voor transport zouden in dienst moeten staan van systeemefficiëntie. Op dit moment is het tegendeel helaas waar, en zijn de almaar stijgende transportkosten de grootste belemmering voor de totstandkoming van nieuwe opslagprojecten. De uitgaven van grootschalige opslagprojecten aangesloten op het HS-net bestaan voor ongeveer de helft (of meer) uit transportkosten. Uiteindelijk leidt dit tot een vicieuze cirkel: opslagprojecten berekenen deze kosten met een risico-opslag door aan netbeheerders in het aanbieden van congestie- en balanceringsdiensten, waardoor de uitgaven voor ondersteunende diensten stijgen en bijgevolg weer de transportkosten.

De afgelopen jaren zijn, ondanks de hoge nettatarieven, de eerste grote opslagprojecten gerealiseerd. Het punt is ondertussen bereikt dat de hoge en alsmaar stijgende transportkosten het voornaamste bedrijfsrisico voor nieuwe projecten zijn, temeer omdat de baten uit de markt juist in een dalende trend zitten. De opslagprojecten die de afgelopen jaren ondanks de hoge transportkosten zijn gerealiseerd zijn, hebben op deze kosten bespaard door een of meerdere van de volgende maatregelen:

- (1) asymmetrisch aansluiten (op 50-70% GTV van de capaciteit van het opslagsysteem),
- (2) door colocatie bij een opwekproject (besparing kWmax door gelijktijdigheid van opwek),
- (3) met behulp van korting uit alternatieve transportrechten (tot 50% korting middels TDTR).

Alternatieve transportrechten (ATR) kunnen verlichting opleveren van de stijgende kosten. De introductie van het tijdsduur gebonden transportrecht (TDTR) is een belangrijke eerste stap geweest naar het erkennen van de flexibiliteit van opslagsystemen. Echter zien we dat TDTR slechts een tijdelijke verlichting voor de hoge transportkosten van opslagprojecten heeft geboden. De toekenning van alternatieve transportrechten staat, zoals het nu in de praktijk wordt gebracht, op gespannen voet met de principes van transparantie en non-discriminatie. We zien dat vergelijkbare projecten in dezelfde regio effectief verschillende netbeheertarieven kennen als gevolg van hoe TDTR wordt vrijgeven en beschikbaar gesteld. TDTR is in de praktijk niet zondermeer beschikbaar, en de bijbehorende korting kan verschillen per locatie en positie in de wachtrij. Aanvragen van systemen die aansluiten op kritieke netelementen worden uitgesloten, terwijl ze juist daar van grote waarde

¹ Kalavasta (2024) Onderzoek naar de kosten en baten van batterijopslag

kunnen zijn. De markt heeft behoefte aan een transparant en overzichtelijk gelijk speelveld, nu in de praktijk blijkt dat het verkrijgen van alternatieve transportrechten, in tegenstelling tot gereguleerde transporttarieven, een gesloten proces is.

Het voorgestelde invoedingstarief beschouwt energieopslag als zowel afnemer als invoeder. De aannahme van de ACM is dat een lastenverlichting aan de afnamekant compenseert voor een toename aan de invoedingskant. Op basis van het door ACM beschikbaar gestelde rekenmodel heeft ESNL geprobeerd deze aannahme te toetsen door de impact op het verdienmodel van energieopslag te bepalen. Hieruit volgt dat de kosten gemiddeld met 4% tot 19% zullen stijgen, en opslagsystemen die slechts met half vermogen zijn aangesloten zouden zelfs met 37% hogere kosten geconfronteerd gaan worden. Bij ons antwoord op vraag 15 besteden we meer aandacht aan onze bevindingen.

Het risico van stijgende transportkosten is momenteel de grootste belemmering voor de realisatie van nieuwe energieopslag projecten. Investeringsbeslissingen worden uitgesteld, en daardoor blijven congestieverzachtende projecten onnodig lang in de pijplijn zitten. Ook ACER geeft in haar beschouwing van tariefmethodologieën aan dat in landen met een tarief voor zowel afname als invoeding, compensatie van opslagsystemen overwogen zou moeten worden². ESNL vraagt ACM om een transparante transporttarifiering op te zetten die recht doet aan de verhoogde systeemefficiëntie die energieopslag levert.

Juridische status energieopslag

Het herstructureren van de netbeheertarieven biedt een uitgelezen kans om de unieke positie van energieopslag structureel te verankeren. Energieopslag is uniek omdat het stuurbaar vermogen voor zowel invoeding als afname levert, en altijd ingezet wordt om de optimale balans te vinden tussen het leveren van flexibiliteitsdiensten voor netbeheerders, invoeders en afnemers. Energieopslag is een betrouwbare congestieverzachter, die in de huidige systematiek onterecht als een afnemer wordt beschouwd en daardoor geen structurele business case heeft. De Europese Commissie³ heeft dan ook al meermaals opgeroepen de dubbele rol van energieopslag te erkennen en te voorkomen dat er dubbel getarifeerd wordt⁴:

*Grid tariff methodologies should most importantly be designed so as not to hinder the development and roll-out of storage. This in particular prevents charging regimes whereby storage sites are subjected to double-charging, i.e. needing to pay both generation and consumption charging.*²

De Europese Commissie verwijst in dit stuk specifiek naar het onderstaande artikel uit Europese Richtlijn 2019/944. Daarin worden dubbele nettarieven voor actieve afnemers expliciet verboden. De Commissie geeft als topprioriteit mee dat de tarieven geen belemmering mogen vormen voor de ontwikkeling van energieopslag. Op dit moment is er echter wel degelijk een belemmering voor de uitrol van energieopslag, en ligt dubbele tarifiering met de beoogde invoering van het invoedingstarief daadwerkelijk in het verschiet. Omdat het onduidelijk is hoe de ACM dubbele tarifiering gaat voorkomen, roept ESNL de ACM op om een juridische toets te doen op de beschreven kaders.

2019/944, hoofdstuk III, artikel 15 over actieve afnemers

5. De lidstaten zorgen ervoor dat actieve afnemers met een energieopslagfaciliteit:

² ACER (2025) ACER Electricity Network Tariff Practices

³ Commission Notice Guidelines on Future Proof Network Charges to Reduce Energy System Costs

⁴ EU Recommendations on energy storage (2023/C 103/01)

5b: geen dubbele tarieven aangerekend krijgen, waaronder nettarieven, voor opgeslagen elektriciteit op hun eigen terrein of als ze flexibiliteitsdiensten leveren aan systeembeheerders.

Definitie "actieve afnemer": een eindafnemer, of een groep gezamenlijk optredende eindafnemers, die op eigen terrein binnen afgebakende grenzen of, indien toegestaan door een lidstaat, op andere terreinen opgewekte elektriciteit verbruiken of opslaan, die door henzelf opgewekte elektriciteit verkopen, of die deelnemen aan flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen, mits die activiteiten niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormen;

Oproep ESNL

De ACM kan met de herziening van de tariefsystematiek een grote stap zetten naar een systeem dat eerlijker, transparanter en effectiever is. Hiervoor is het van belang dat er volledige duidelijkheid is over de vraag hoe dubbele tarifiering wordt uitgesloten. ESNL stelt daarom voor dat de transportkosten voor energieopslag worden verlaagd naar het niveau van invoeders middels een uitzondering van afnametarieven. Hiertoe roept ESNL de ACM op om energieopslag in de herstructurering van de nettarieven te erkennen als een nieuwe aansluitcategorie.

BIJLAGE

Antwoorden op vragen vormgeving invoedingstarief

Vraag 1

Kunt u zich vinden in bovenstaande onderverdeling van kostencategorieën met als doel het vormgeven van een invoedingstarief? Ziet u nog andere opties?

ESNL stelt voor om de kosten voor congestiemanagement apart te monitoren, hierdoor ontstaat beter inzicht om toekomstige beleid op te kunnen baseren. Wij zien geen andere opties op dit moment.

Vraag 2

De ACM stelt dat de kosten die invoeders veroorzaken voor infrastructuur en congestiemanagement voornamelijk samenhangen met de (piek)netcapaciteit en minder met het energieverbruik.

2 a. Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor infrastructuur en congestiemanagement? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?

Ja. Daarbij valt op te merken dat regionale netbeheerders mogelijk invoedingstarieven verschuldigd zouden zijn aan de landelijke netbeheerder.

2 b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?

Deels. ESNL deelt het beeld dat deze kosten met name gerelateerd zijn aan piekcapaciteit en invoeders hier ook een aandeel in hebben. Echter wijst ESNL erop dat dit aandeel zeer beperkt is, omdat invoeders niet-redundant worden aangesloten terwijl afnemers N-1 tot N-2 zijn aangesloten ten behoeve van hun gegarandeerde elektriciteitsvoorziening. Ook wordt het merendeel van de infrastructuur zowel gebruikt voor invoeders als afnemers. Invoeders zijn veelal complementair aan elkaar, in de zin dat alleen de goedkoopste actief zijn op basis van de merit-order. Zon en wind vullen elkaar van nature aan en vallen zelden samen, waardoor 1 GW zon en 1 GW wind in hetzelfde netgebied geen 2 GW aan netcapaciteit benodigd hebben. Voor stuurbare invoeders zoals opslagsystemen geldt dat ze pas actief worden als er schaarste heerst en per definitie niet samenvallen met de invoeding van duurzame bronnen, behalve op afroep van de landelijke netbeheerder om balanceringsvermogen te leveren. Bij afnemers gelden ook capaciteitsfactoren en gelijktijdigheidsfactoren, maar deze liggen vele malen hoger dan bij opwekkers. Dit alles tezamen betekent dat de kosten van de hoofdinfrastructuur wel samenhangen met het gecontracteerde vermogen van invoeders, maar dat de daadwerkelijke kosten veruit gedomineerd worden door het gecontracteerde vermogen van afnemers.

Vraag 3

De ACM veronderstelt dat de kosten voor ondersteunende diensten veroorzaakt door invoeders het meest samenhangen met het totaal aan ingevoede en afgenomen volumes aan elektriciteit.

3 a. Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor de ondersteunende diensten? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?

Deels. De beschrijving gaat voorbij aan de complexe samenhang tussen verschillende prijsontwikkelingen, volatiliteit, fysieke situatie in het energiesysteem en de interactie met omliggende en onderliggende netten.

3 b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?

Nee. Ondersteunende diensten staan in dienst van leveringszekerheid voor afnemers. De kosten van ondersteunende diensten zouden niet moeten worden doorbelast aan invoeders en energieopslag. Direct veroorzaakte onbalans van invoeders zoals energieopslag wordt al via de onbalansverrekening-methode doorbelast aan de veroorzaker.

Vraag 4

De ACM stelt dat de kosten voor netverliezen door invoeders voornamelijk samenhangen met het totaal aan ingevoede en afgenomen volumes aan elektriciteit.

4 a. Kunt u zich in algemene zin vinden in de beschrijving van de kosten voor netverliezen? Zo nee, kunt u uw antwoord toelichten?

In principe wel. ESNL merkt op dat netverliezen worden bepaald aan de hand van een arbeidsfactor van 0.85, terwijl de omvormers van duurzame invoeders en opslagsystemen in staat zijn om blindstroom te leveren waarmee de netverliezen beperkt worden in de praktijk. Als er een invoedingstarief komt zou hier een voorziening voor moeten komen.

4 b. Deelt u het beeld van de ACM over hoe deze kosten samenhangen met het netgebruik van invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?

Nee. De kosten van de transport en distributieverliezen komen uiteindelijk altijd voor rekening van de afnemer en het is aan de afnemer om te bepalen of deze kosten opportuun zijn. Als invoeders netverliezen moeten betalen dan geeft een prikkel per kWh geen prikkel om invoeding te spreiden in de tijd. Een prikkel per kW geeft mogelijk wel een prikkel om te spreiden maar dit kan averechts werken in het kader van netverliezen en is zodoende niet doelmatig.

Vraag 5

De ACM beschrijft in deze paragraaf drie mogelijke tariefdragers voor invoedingstarieven (kWh, kWcontract en kWmax) en hun mogelijke toepassing per kostencategorie.

5 a. Kunt u zich vinden in deze beschrijving van de verschillende tariefdragers en hun kenmerken? Zo nee, kunt u dit toelichten?

Ja.

5 b. Welke tariefdrager(s) acht u het meest wenselijk per kostencategorie en waarom?

We zijn het eens met ACM dat een tariefdrager op gecontracteerd vermogen als gevolg heeft dat aangeslotenen hiermee een prikkel krijgen om pieken te verlagen en spreiden. Echter wanneer we het over invoeders hebben dan is het netbeheer erbij gebaat dat er zo veel mogelijk opwek is om

afnamecongestie tegen te gaan. Een invoedingstarief zou de ontwikkeling van nieuwe projecten ernstig belemmeren en projecten prikkelen om niet op vol vermogen congestieverzachtend vermogen aan te sluiten.

Mocht er wel een invoedingstarief komen, dan zou voor de kosten van infrastructuur een kW-contract tarief het meest passend zijn, aangezien deze een structurele prikkel geeft om invoedingspieken te verlagen. Voor de kosten van congestiemanagement zou een kW-max tarief het meest passend zijn. Deze kosten worden gedreven door de hoogste gelijktijdige belasting. Het kWmax-tarief creëert de sterkste prikkel om de piek af te vlakken.

Ondersteunende diensten zijn ten behoeve van leveringszekerheid en zouden niet doorbelast moeten worden aan invoeders. Mocht er wel een invoedingstarief komen dan zou een tarief per kW het meest passend zijn voor ondersteunende diensten omdat dit het beste aansluit bij de tarifiering per MW van bijvoorbeeld FCR en aFRR.

Netverliezen zijn het gevolg van transport naar afnemers en zouden niet doorbelast moeten worden aan invoeders. Mocht er wel een invoedingstarief komen dan zou een tarief per kWh het meest passend zijn voor netverliezen.

5 c. Ziet u nog andere relevante voor- of nadelen van de tariefdragers die in de afweging betrokken zouden moeten worden? Zo ja, welke?

Nee.

Vraag 6

De ACM is in deze paragraaf ingegaan op de mogelijkheid tot het opnemen van een vorm van tijdsdifferentiatie in het invoedingstarief.

6 a. Moet er volgens u een vorm van tijdsdifferentiatie opgenomen worden? Zo ja, hoe moet dit vormgegeven worden? Zo nee, waarom niet?

Dit is een complex vraagstuk. Er moet een balans worden gevonden tussen het creëren van effectieve prikkels aan de ene kant en transparantie en uitvoerbaarheid aan de andere kant.

b. Ziet u nog andere opties voor tijdsdifferentiatie in het invoedingstarief?

Redispatch, CSC en CBC belonen stuurbaar vermogen dat kan invoeden ten tijde van congestie en heeft een veel directe, efficiënter en transparanter effect dan net-tarifiering.

Vraag 7

Deelt u de opvatting van de ACM dat het (vooralsnog) niet wenselijk is om locatiedifferentiatie op te nemen in het invoedingstarief? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ja. Locatiedifferentiatie leidt tot extra complexiteit in de uitvoering en creëert onzekerheid in de markt.

Vraag 8

De ACM spreekt op basis van haar analyse een voorlopige voorkeur uit voor een 50/50- verdeling van kosten tussen invoeders en afnemers in plaats van een verdeling op basis van netgebruik tussen invoeders en afnemers.

8 a. Kunt u zich vinden in de beschrijving van een 50/50 verdeling? Kunt u dit toelichten?

Nee. ACM stelt voor om de netbeheerkosten 50/50 te verdelen over opwekkers en afnemers omdat vraag en aanbod altijd in balans moeten zijn. Hierbij stelt ACM voor om de totale netbeheerkosten eerst te splitsen in twee gelijke delen en daarna een verdeelsleutel uit te werken voor beide helften. Dan worden wettelijke beperkingen toegepast ten behoeve van opwekkers waarna een deel van de kosten alsnog bij afnemers terecht komen. Wij hebben een fundamenteel andere zienswijze op hoe kosten verdeeld zouden moeten worden ten behoeve van systeemefficiëntie.

Het transport en distributiesysteem bestaat om de energievraag van afnemers op de meest efficiënte manier in te vullen via de merit-order. Daarbij zijn het de afnemers die behoefte hebben aan leveringszekerheid, ze lijden bedrijfsschade als de stroom uitvalt terwijl opwekkers en opslag hooguit marktinkomsten mislopen. Netten zijn redundant uitgelegd ten behoeve van leveringszekerheid van afnemers en ondersteunende diensten zorgen om storingen actief te voorkomen.

ESNL deelt het beeld dat deze kosten met name gerelateerd zijn aan piekcapaciteit en invoeders hier ook een aandeel in hebben. Echter wijst ESNL erop dat dit aandeel zeer beperkt is, omdat invoeders niet-redundant worden aangesloten terwijl afnemers N-1 tot N-2 zijn aangesloten ten behoeve van leveringszekerheid. Ook wordt het merendeel van de infrastructuur zowel gebruikt voor invoeders als afnemers. Invoeders zijn veelal complementair aan elkaar in dat alleen de goedkoopste opwekkers actief zijn op basis van de merit-order. Zon en wind vullen elkaar van nature aan en vallen zelden samen waardoor 1 GW zon en 1 GW wind in hetzelfde netgebied geen 2 GW aan netcapaciteit benodigd maar slechts 1 GW zou meestal voldoende zijn. Voor stuurbare invoeders zoals thermische centrales en energieopslagsystemen geldt dat ze pas actief worden als er schaarste heerst en per definitie niet samenvallen met de invoeding van duurzame bronnen. Bij afnemers gelden ook capaciteitsfactoren en gelijktijdigheidsfactoren maar deze liggen vele malen hoger dan bij opwekkers. Dit alles tezamen betekent dat de kosten van de hoofdinfrastructuur wel samenhangen met het gecontracteerde vermogen van invoeders maar dat de daadwerkelijke kosten gedomineerd worden door het gecontracteerde vermogen van afnemers.

8 b. Kunt u zich vinden in de beschrijving van de verdeling op basis van netgebruik? Kunt u dit toelichten?

Ja en nee, een verdeling op basis van netgebruik is een meer kostenreflectieve benadering dan een vaste verdeelsleutel, echter dient systeem efficiëntie ook meegenomen worden in de verdeling Wij stellen echter een andere methode voor in onze reactie op vraag 8 d.

8 c. Zie u nog andere opties voor de verdeling van deze kosten? Zo ja, welke?

Nee

8 d. Hoe zou de ACM volgens u de kosten moeten verdelen tussen afnemers en invoeders? Kunt u uw antwoord toelichten?

De ondersteunende diensten en netverliezen bestaan ten behoeve van afnemers en zouden niet in het invoedingstarief verwerkt moeten worden. De kosten voor infrastructuur zouden bij voorkeur niet aan invoeders worden toegerekend of anders tot de EU-grens en gelijkgesteld moeten worden op alle netvlakken.

Mocht ACM toch een hoger tarief introduceren dan is het van groot belang om de tarieven aan te laten sluiten bij de tarieven in omliggende landen/biedzones voor de concurrentiepositie en het investeringsklimaat van energieopslag.

Vraag 9

Deelt u de opvatting van de ACM dat de EU-grens ook op distributieniveau toegepast moet worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ja. Als de tarieven op het landelijke net lager zijn zal dit als effect hebben dat opwekkers minder projecten op lagere netvlakken ontwikkelen. Het is voor effectief netbeheer en systeem efficiëntie van belang dat afnemers en opwekkers fysiek in elkaars buurt liggen om de vraag naar transport te beperken, ook zullen zo de netverliezen lager uitvallen.

Vraag 10

De ACM is in het eerste deel van deze paragraaf ingegaan op de wenselijkheid van cascadering van de kosten die door een invoedingstarief gedekt worden.

10 a. Deelt u de opvatting van de ACM dat cascadering van deze kosten in enige vorm gewenst is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ja. Zonder cascadering zouden invoeders alleen bijdragen aan de kosten van hun eigen directe aansluitnetvlak, waardoor dit maar beperkt kostenreflectief zou zijn. Op basis van de beperkte gegevens van de huidige uitvraag kan niet worden beoordeeld of cascadering toegepast moet worden en in welke mate. Wij zijn van mening dat hier nader onderzoek naar gedaan moet worden, voordat er kan worden geconcludeerd of cascadering wenselijk is. Ook de manier waarop cascadering wordt toegepast moet hierin worden onderzocht, omdat er meerdere methodes zijn waarop cascadering kan worden uitgevoerd elk met eigen specifieke effecten op de tarifiering, kostenreflectiviteit en kostenefficiëntie.

10 b. Deelt u de opvatting van de ACM dat cascadering waarbij hoger gelegen netvlakken meebetalen aan lagere gelegen netvlakken de beste optie is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Nee. Met name netverliezen zouden voor rekening moeten komen voor de afnemers gezien het Nederlandse energiesysteem functioneert op basis van één biedzone. Daar is het de aanname dat de opgewekte energie op het hoogste niveau wordt ingevoerd en vanaf daar wordt getransporteerd en gedistribueerd. Waar de opwekker en afnemer ten opzichte van elkaar zitten mag geenszins bepalend zijn en zou sterk marktverstoring werken. Als er al een invoedingstarief zou komen dan moet deze voor netverliezen gelijk zijn voor alle netvlakken. Hetzelfde geldt voor ondersteunende diensten. Voor infrakosten zou een reguliere cascadering beter passen.

Vraag 11

De ACM is hierboven ingegaan op welke cascadering zij het meest passend acht per kostencategorie voor het vormgeven van een invoedingstarief.

11 a. Deelt u de opvatting van de ACM dat omgekeerde cascadering voor netverliezen de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?

Nee. Wij zijn van mening dat netverliezen niet voor rekening voor invoeders moeten komen. Mocht ACM wel overwegen om netverliezen in rekening te brengen dan zou de voorkeur uitgaan naar een vlaktarief voor alle netvlakken zodat er geen prikkels ontstaan om aan te sluiten op specifieke netvlakken. Dit is belangrijk omdat verliezen kleiner zijn en transportcapaciteit minder nodig zijn wanneer opwek en energieopslag verdeeld zijn over de netvlakken.

11 b. Deelt u de opvatting van de ACM dat omgekeerde cascadering voor kosten onder de EU-grens de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?

Nee. Geen cascadering of reguliere cascadering is de beste optie omdat het net is uitgelegd om van hoogspanning naar lagere netvlakken te distribueren.

11 c. Deelt u de opvatting van de ACM dat voor ondersteunende diensten een uniform tarief de beste optie is? Zo nee, wat is volgens u de beste optie en waarom?

Ja.

Vraag 12

De ACM spreekt in deze paragraaf haar voorkeur uit om het net op zee op dezelfde hoogte als het EHS-netvlak in de cascadering in te delen.

12 a. Deelt u de opvatting van de ACM dat het net op zee meegenomen moet worden in de cascadering? Zo nee, waarom niet?

Ja. Het net op zee is feitelijk een omgekeerd distributienet om de duurzame opwek te concentreren en aan land te brengen. Dat het net op zee hoogspanning en gelijkspanning benut doet geen afbreuk aan de doelstelling van het net.

12 b. Deelt u de conclusie van de ACM dat indeling op de hoogte van het EHS-netvlak het meest passend is? Zo nee, op welke manier met het net op zee dan ingedeeld worden?

Nee. Wij zien het net op zee als een hoogspanningsdistributienet, dit lijkt meer op de huidige functie van het HS net. De rol van het EHS net is transport. Het EHS net is de ruggengraat van het net.

Vraag 13

De ACM deelt in deze paragraaf haar opvatting over de wenselijkheid om kleinverbruikers op het laagspanningsnet uit te zonderen van het invoedingstarief.

13 a. Deelt u de opvatting van de ACM over deze uitzondering? Kunt u uw antwoord toelichten?

Deels. Het niet wenselijk als één enkel netvlak een sterke aantrekkingskracht krijgt voor duurzame invoeding, en dus in principe beter om vergelijkbare kosten te rekenen voor alle netvlakken.

Tegelijkertijd herkent ESNL dat de KV-tariefherzieningen die al lopen het leidend forum moeten zijn voor deze discussie.

13 b. Bij welke partij(en) moeten de kosten voor invoeding door kleinverbruikers volgens u belegd worden? Ziet u nog andere mogelijkheden dan hierboven beschreven? Kunt u uw antwoord toelichten?

Bij afnemers op hetzelfde netvlak door middel van een tariefherstructurering. Hierover loopt een separaat traject.

Vraag 14

De ACM spreekt in deze paragraaf haar voorlopige voorkeur uit om invoeders op het net op zee niet uit te zonderen van (een deel van) een invoedingstarief.

14 a. Zouden invoeders op het net op zee moeten worden uitgezonderd van (een deel van) een invoedingstarief? Zo ja, van welk deel en waarom? Zo nee, waarom niet?

In principe niet, omdat het leidt tot een ongelijk speelveld. De elektriciteit die via het net op zee wordt ingevoerd, maakt gebruik van het gehele landelijke netwerk om bij de afnemers te komen. Het uitzonderen van deze invoeders zou betekenen dat zij gratis gebruikmaken van een netwerk waarvoor andere invoeders (op land) wel betalen. Tegelijkertijd realiseert ESNL zich dat wind op zee in de Elektriciteitswet en de Energiewet is uitgezonderd van transporttarieven, en dit een politiek besluit is geweest dat een belangrijke basis vormt voor het investeringsklimaat aldaar.

14 b. In het geval van een uitzondering; waar moeten de kosten van invoeders op het net op zee belegd worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Dan moeten de kosten worden gesocialiseerd in de netbeheerkosten ten laste van afnemers.

Vraag 15

Hoe moet het invoedingstarief voor bi-directionele netgebruikers worden vormgegeven?

ACM stelt voor bidirectionele netgebruikers zowel voor invoeding als afname te belasten in de tarifiering. ESNL is van mening dat dit op gespannen voet staat met het kostenveroorzakingsprincipe, aangezien bi-directionele netgebruikers effectiever gebruik maken van hun aansluiting dan dat andere netgebruikers dat doen.

Functie energieopslag in het systeem

In deze doelgroep bevinden zich aansluitingen met en zonder energieopslag, aangezien aansluitingen met zowel verbruik als (duurzame) opwek ook als bi-directionele gebruikers kunnen worden gekwalificeerd. Aansluitingen met opslag zullen van deze groep de meeste synergie kennen met het net, omdat ze actief gestuurd worden om de hoogste economische waarde uit het energiesysteem te halen. Vrijwel alle opslagsystemen leveren dagelijks flexibiliteitsdiensten aan netbeheerders. Dit gebeurt onder andere via CSP, BSP en GOPACS en impliciet via de arbitrage op handelsprijzen.

Energieopslagsystemen die energie uit het net opslaan en op een later moment invoeden op het net worden dubbel belast door het invoedingstarief. Een opslagsysteem zal deze kosten ook moeten inprijzen in haar verkooptarief, hetgeen zal leiden tot benadeling van opgeslagen energie. Net als

met de aangepaste energiebelasting voor batterijopslag, waar ter voorkoming van dubbele belasting de levering aan batterijen is vrijgesteld, zou ook de tarifiering een dergelijk principe moeten hanteren.

De tarieven voor transport zouden in dienst moeten staan van systeemefficiëntie. Op dit moment is het tegendeel waar, en zijn de almaar stijgende transportkosten de grootste belemmering voor de totstandkoming van nieuwe energieopslagprojecten die aantoonbaar bijdragen aan het verlagen van netbeheerkosten en energieprijzen². De uitgaven van grootschalige energieopslagprojecten, aangesloten op het HS-net, bestaan voor ongeveer de helft (of meer) uit transportkosten. Uiteindelijk leidt dit tot een vicieuze cirkel: energieopslagprojecten berekenen deze kosten met een risico-opslag door aan netbeheerders in het aanbieden van congestie- en balanceringsdiensten, waardoor de uitgaven voor ondersteunende diensten stijgen en bijgevolg weer de transportkosten.

Doorrekening en reflectie rekenmodel

Het voorgestelde invoedingstarief beschouwt energieopslag als afnemer en invoeder. De aanname van ACM is dan dat een lastenverlichting aan de afnamekant compenseert voor een toename aan de invoedingskant. Dit hebben wij niet kunnen reproduceren.

ESNL heeft kennisgenomen van het rekenmodel van ACM. ACM voorziet naast een tarief per kWh ook de invoering van een kWmax en kWcontract tarief voor invoeders, maar maakt deze vertaalslag niet in haar rekenmodel. Ook hebben we de impact op de afnametarieven niet gevonden in het rekenmodel. In onze doorrekening hebben we op een aantal manieren het invoedingstarief proberen om te rekenen naar de relevante tariefdragers. Wat betreft het afnametarief hebben we de 15% bijdrage van invoeders toegepast als 15% korting op het afnametarief. Verder hebben we de afname-tarieven op het HS netvlak van 2023 gebruikt en de relevante invoedingstarieven vanuit het rekenmodel voor hetzelfde netvlak.

In onze doorrekening kijken we naar drie typen opslagsystemen ten behoeve van de impact van het invoedingstarief. De kolom 100/100 betreft een opslagsysteem met 100% GTV in beide richtingen. De kolom 70/100 betreft een opslagsysteem met asymmetrisch GTV van 70% voor afname. De kolom 50/100 betreft een opslagsysteem met asymmetrisch GTV van 50% voor afname.

Bij de doorrekening is ook gekeken naar de verschillende tariefdragers die kunnen worden toegepast. Als eerste is gekeken naar een tarief per MWh, deze is direct verkregen uit het rekenmodel van ACM. Vervolgens zijn de kW contract en kW max tarieven voor invoeding bepaald als 15% van het afnametarief. Als laatste is een schatting gedaan voor wat de kW contract en kW max tarieven zouden zijn als we het tarief per MWh uit het rekenmodel omslaan naar gecontracteerde vermogens van invoeders.

De percentages in onderstaande tabel geven de stijging in netbeheerkosten aan voor de verschillende varianten van de invoedingstarief doorrekeningen die wij hebben uitgevoerd. Uit de doorrekening van ESNL volgt dat de kosten gemiddeld met 6% tot 25% zullen stijgen. Met name opslagsystemen die op half vermogen zijn aangesloten krijgen door een invoedingstarief te maken met fors hogere kosten die tot 37% hoger uitvallen dan ze nu zijn.

	100/100	70/100	50/100
Huidige tarifiering (BaU)	0%	0%	0%
Invoedingstarief o.b.v. MWh	6%	14%	23%
Invoedingstarief o.b.v. Captar 15% van afnametarief	0%	6%	15%
Invoedingstarief o.b.v. kW max en contract genormaliseerd	11%	22%	37%

Positie energieopslag in tarieven

Het herstructureren van de netbeheertarieven biedt een uitgelezen kans om de unieke positie van energieopslag structureel te verankeren. Energieopslag is uniek omdat het stuurbaar vermogen voor zowel invoeding als afname levert, en altijd ingezet wordt om de optimale balans te vinden tussen het leveren van flexibiliteitsdiensten voor netbeheerders, invoeders en afnemers. Energieopslag is een betrouwbare congestieverzachter, die in de huidige systematiek onterecht als een afnemer wordt beschouwd en daardoor geen structurele business case heeft. De Europese Commissie⁵ heeft dan ook al meermaals opgeroepen de dubbele rol van energieopslag te erkennen en te voorkomen dat er dubbel getarifeerd wordt⁶:

*Grid tariff methodologies should most importantly be designed so as not to hinder the development and roll-out of storage. This in particular prevents charging regimes whereby storage sites are subjected to double-charging, i.e. needing to pay both generation and consumption charging.*²

De Europese Commissie verwijst in dit stuk specifiek naar het onderstaande artikel uit Europese Richtlijn 2019/944. Daarin worden dubbele nettarieven voor actieve afnemers expliciet verboden. De Commissie geeft als topprioriteit mee dat de tarieven geen belemmering mogen vormen voor de ontwikkeling van energieopslag. Op dit moment is er echter wel degelijk een belemmering voor de uitrol van energieopslag, en ligt dubbele tarifiering met de beoogde invoering van het invoedingstarief daadwerkelijk in het verschiep. Omdat het onduidelijk is hoe de ACM dubbele tarifiering gaat voorkomen, roept ESNL de ACM op om een juridische toets te doen op de beschreven kaders.

2019/944, hoofdstuk III, artikel 15 over actieve afnemers

5. De lidstaten zorgen ervoor dat actieve afnemers met een energieopslagfaciliteit:

5b: geen dubbele tarieven aangerekend krijgen, waaronder nettarieven, voor opgeslagen elektriciteit op hun eigen terrein of als ze flexibiliteitsdiensten leveren aan systeembeheerders.

Definitie "actieve afnemer": een eindafnemer, of een groep gezamenlijk optredende eindafnemers, die op eigen terrein binnen afgebakende grenzen of, indien toegestaan door een lidstaat, op andere terreinen opgewekte elektriciteit verbruiken of opslaan, die door henzelf opgewekte elektriciteit verkopen, of die deelnemen aan flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen, mits die activiteiten niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormen;

Bovenstaande spitst zich toe op actieve afnemers. Echter, ESNL is van mening dat alle energieopslag als invoeder gezien moet worden. Onze beredenering volgt uit geldende wetgeving. De Nederlandse Energiewet is zeer minimalistisch in hoe opslag wordt gedefinieerd, maar EU richtlijn 2019/944 is veel duidelijker. De definitie van opslag in Artikel 2 lid 59 definieert opslag als het uitgesteld leveren van energie tot een later moment dan het moment waarop de elektriciteit is opgewekt. Energieopslag zou dus in die zin als een opwekker moeten worden gezien, temeer omdat een energieopslagsysteem niet als doel heeft om energie te gebruiken. Daarom is er geen reden om energieopslagprojecten als afnemer te beschouwen.

⁵ Commission Notice Guidelines on Future Proof Network Charges to Reduce Energy System Costs

⁶ EU Recommendations on energy storage (2023/C 103/01)

Oproep ESNL

De ACM kan met de herziening van de tariefsystematiek een grote stap zetten naar een systeem dat eerlijker, transparanter en effectiever is. Hiervoor is het van belang dat er volledige duidelijkheid is over de vraag hoe dubbele tarifiering wordt uitgesloten. ESNL stelt daarom voor dat de transportkosten voor energieopslag worden verlaagd naar het niveau van invoeders middels een uitzondering van afnametarieven. Hiertoe roept ESNL de ACM op om energieopslag in de herstructurering van de nettarieven te erkennen als een nieuwe aansluitcategorie.

Vraag 16

Zou de ACM een overgangperiode/ingroepad moeten hanteren bij de invoering van het invoedingstarief? Zo ja, hoe zou dit ingroepad er uit moeten zien? Welke termijnen zou de ACM bijvoorbeeld moeten hanteren? Zo nee, waarom niet?

Ja. Plotselinge veranderingen in beleid gaan vaak gekenmerkt met onvoorziene gevolgen, een overgangperiode kan helpen om de nieuwe tarifiering bij te sturen terwijl de gevolgen zichtbaar worden. Ook helpt een overgangperiode bij de ontwikkeling van nieuwe projecten omdat ontwikkelaars tijdig kunnen inspelen op nieuwe tarieven. Mocht er een invoedingstarief komen dan is het van belang dat bestaande projecten en projecten die binnen 5 jaar gerealiseerd worden ontzien worden (door middel van een uitzondering) van nadelige gevolgen van een omvangrijke wijziging in de tarifiering.

Vraag 17

De ACM gaat in deze paragraaf in op een eventuele toepassing van een cap of bandbreedte voor de hoogte van het invoedingstarief.

17 a. Zou de ACM een dergelijke cap of bandbreedte toe moeten passen? Zo ja, hoe hoog zou deze dan moeten zijn? Zo nee, waarom niet?

Ja. Een invoedingstarief creëert het risico dat Nederlandse invoeders uit de markt worden geprijsd ten opzichte van buitenlandse concurrenten, hetgeen de EU-grens moet voorkomen. Wij adviseren ACM om de Europese grens van 0,50 €/MWh te hanteren voor opwekkers. Door de tarieven zorgvuldig vorm te geven kan juist bereikt worden dat er meer opwekprojecten gerealiseerd worden. In alle gevallen zal het invoedingstarief de investeringsbereidheid voor duurzame energie aantasten als er geen dekking komt vanuit een subsidieregeling. Bovendien dient ACM te zorgen dat de tarieven zich voorspelbaar ontwikkelen om de risico's voor nieuwe projecten te verkleinen.

17 b. Is een cap of bandbreedte volgens u verenigbaar met het principe van kostenreflectiviteit? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ja. Hoewel de cap de pure kostenreflectiviteit schaadt, is het een noodzakelijk beleidsinstrument. De voordelen van een cap zijn: bescherming van het investeringsklimaat, behoud van export, leveringszekerheid. Als de tarieven laag zijn of in ieder geval op vergelijkbaar met buurlanden dan zullen nieuwe projecten ontwikkeld blijven worden die uiteindelijk weer bijdragen aan lagere energieprijzen.